

GVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

1005
04.05.2007

Biroul permanent al Senatului
Bp. 171 11.05.2007

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi*, inițiată de 16 parlamentari din Grupurile parlamentare ale PRM (Bp. 171/2007).

I. Principalele reglementări

Prin această inițiativă legislativă se propune modificarea și completarea art. 166¹ din Codul penal, deoarece, în opinia inițiatorilor, dispozițiile acestui articol, așa cum au fost modificate prin Legea nr. 278/2006, încalcă anumite prevederi constituționale, precum și prevederi ale Codului penal și ale Legii nr. 51/1991 privind siguranța națională a României.

II. Propuneri și observații

1. Potrivit normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, dispozițiile de modificare și de completare a unei legi se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta, intervențiile ulterioare de modificare sau de completare a acestora trebuind raportate tot la actul de bază. Nu poate fi

așadar susținută o propunere pentru modificarea Legii nr. 278/2006 întrucât de la data intrării sale în vigoare acest act normativ nu este un act de sine stătător, ci a devenit parte integrantă din legea pe care a modificat-o.

2. Observăm că propunerea legislativă are în vedere revenirea art. 166¹ din Codul penal la forma avută înainte de modificarea acestuia prin Legea nr. 278/2006, cu diferențieri doar în ceea ce privește cuantumul pedepselor.

Așa cum s-a evidențiat și în cadrul *Expunerii de motive* ce a însoțit proiectul Legii nr. 278/2006, această formulare este criticabilă atât în ceea ce privește claritatea textului, cât și în ceea ce privește limitările aduse dreptului la liberă exprimare.

Protejarea caracterului național, unitar și indivizibil al statului, a suveranității și independenței acestuia nu trebuie înțeleasă în sensul sancționării exprimării unor opinii politice.

Se constată în primul rând că în alineatul (1) se folosește expresia „care pune în pericol sub orice formă” ordinea constituțională, fără a explica semnificația acesteia. În aceste condiții, interpretarea stării de pericol poate face obiectul unei aprecieri discreționare și, în același timp, creează dificultăți reale pentru destinatarul normei în a înțelege semnificația acesteia și conduita pe care trebuie să o adopte. În al doilea rând, la alin. (2) textul sancționează îndemnul publicului la săvârșirea faptelor prevăzute la alin. (1), ceea ce duce la o interpretare în sensul sancționării unei simple exprimări a unor idei politice, cum ar fi cele care susțin o altă formă de guvernământ sau de organizare statală. Și în acest caz se observă că măsura de restrângere a libertății de exprimare este lipsită de claritate și nu apare ca necesară într-o societate democratică, menținerea ei lăsând deschisă posibilitatea Curții Europene a Drepturilor Omului de a sancționa caracterul neconform al acesteia cu art. 10 alin. (2) din *Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, libertatea de exprimare reprezintă unul dintre fundamentele unei societăți democratice și una dintre condițiile primordiale ale progresului societății și ale împlinirii individuale, acoperind nu numai informațiile sau ideile care sunt favorabile sau care sunt considerate inofensive sau indiferente, ci și pe acelea care offensează, șochează sau îngrijorează un anumit segment al populației. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, în absența cărora nu există societate democratică.

Potrivit art. 10 din *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, restrângerea exercițiului libertății de exprimare este permisă numai prin lege, pentru asigurarea unuia dintre scopurile legitime enumerate limitativ în alin. (2) și doar în cazul în care măsura este „necesară într-o societate democratică”.

În legătură cu prima condiție, trebuie precizat că nu este suficientă doar prevederea măsurii de restrângere într-o lege, în sens larg, ci reglementarea acesteia trebuie să fie suficient de precisă pentru a permite destinatarului normei să o înțeleagă și să își adapteze conduita cerințelor legale, prevăzând cu un grad de exactitate rezonabil consecințele ce pot decurge din încălcarea măsurii de restrângere.

Analiza necesității unei măsuri ce afectează libertatea de exprimare, pentru a duce la concluzia compatibilității cu prevederile convenției trebuie să evedențieze, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, faptul că această măsură răspunde unei nevoi sociale imperioase, este proporțională cu scopul legitim urmărit, iar motivele invocate trebuie să fie pertinente și suficiente.

3. În *Expunerea de motive* se susține că noua formulare a art. 166¹ din Codul penal contravine Constituției României întrucât nu are în vedere incriminarea faptelor de incitare la discriminare, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă. Menționăm că, potrivit art. 317 din Codul penal este pedepsită infracțiunea de incitare la discriminare, infracțiune în al cărei conținut constitutiv intră ca element material al laturii obiective „*instigarea la ură pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA*”.

De asemenea, *Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare* sancționează faptele de discriminare, altele decât cele care intră sub incidența art. 317 din Cod penal.

Totodată, în *Expunerea de motive* se susține că în prezent, nu există norme care să interzică incitarea la violență publică, manifestările obscene sau contrare bunelor moravuri. Menționăm că, pe de o parte, există în Codul penal art. 321 *privind ultrajul contra bunelor moravuri și tulburarea ordinii și liniștii publice*, precum și art. 324 *privind instigarea publică și apologia infracțiunilor*.

4. Considerăm că textul art. 166¹ din Codul penal, corelat și cu alte prevederi ale Codului penal și legilor speciale în vigoare, are în prezent o

formulare suficient de largă pentru a permite pedepsirea faptelor care prezintă un pericol real la adresa suveranității, independenței, unității, indivizibilității și caracterului național al statului român. În formularea sa actuală textul art. 166¹ se referă la „întreprinderea oricărei acțiuni pentru schimbarea prin acțiuni ilegale și prin violență a ordinii constituționale”, asigurând astfel un echilibru între cerința respectării principiului libertății de exprimare și a celorlalte drepturi și libertăți fundamentale, garantate prin însăși Constituția României, și necesitatea apărării caracterului național, suveran și independent al statului român.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Călin POPESCU - TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**

Președintele Senatului